

গ্রাম্য জনজাগরণ

ড° আব্দুল হক আহমেদ

গ্রাম্য জনজীবন

891.454
AHM

19957

Comp

ড° আব্দুল হক আহমেদ

Gramya Janajiban : A book written by Dr. Abdul Haque Ahmed,
Associate Professor & HoD, Economics, Bikali College, Dhupdhara,
Dist. Goalpara (Assam).

প্রকাশক : আৰ্জুনা বেগম, ধূপধৰা
প্রথম প্রকাশ : ২০ ডিচেম্বৰ, ২০১৭ চন
গ্রন্থস্বত্ত্ব : লেখক

বেটুপাত : হিতেশ ৰয়
মুদ্রণ : হ'লাইট লিফ্ পার্লিকেশ্বন, ধূপধৰা
মূল্য : ২০০/- টকা

অর্পণ

আধুনিক সা-সুবিধা নথকা গাঁও এখনত বসবাস
কৰি চুবুৰীয়া গাঁৱৰে বিদ্যালয় এখনত
শিক্ষকতাৰে জীৱন অতিবাহিত কৰা
মৰহম নাজিমুদ্দিন মুঢ়িৰ একমাত্ৰ পুত্ৰ আমাৰ
পিতৃ মৰহম মৌলবী শামছুদ্দিন আহেমদৰ
পুণ্য স্মৃতিত
'গ্ৰাম্য জনজীৱন'খন
অর্পণ কৰিলোঁ।

ড° প্রফুল্ল হাজৰিকা
শিরসাগৰ-৭৮০৬৫২

এষাৰ আগকথা

মোৰ বাবে আনন্দৰ কথা যে সুদূৰ শিরসাগৰৰ পৰা আহি বন্ধুবৰ
ড° আন্দুল হক আহমেদৰ মূল্যবান কিতাপৰ পাণ্ডুলিপি “গ্ৰাম্য জনজীৱন”ত
চকু ফুৰাব পালোঁ। গোৱালপাৰা জিলাৰ পূব সীমান্তত অৱস্থিত ধূপধৰা আৰু
ইয়াৰ বিকালী মহাবিদ্যালয়ত ড° আহমেদে জ্যেষ্ঠ প্ৰবন্ধকাঙ্কপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি
আছে। সমাজৰ সৰ্বাঙ্গীন মংগল বিচৰা আৰু প্ৰামাণ্যলৰ আৰ্থ-সামাজিক উত্তৰণৰ
চিন্তা-ভাৱনা কৰা ড° আহমেদ এগৰাকী শিক্ষাবিদ।

ভিন্ন কচিসম্পন্ন ৩৬ টা প্ৰবন্ধৰে গোৱালপাৰা জিলা আৰু ইয়াৰ বিভিন্ন
গাঁৰৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা, কৃীড়া, সংস্কৃতি আৰু জন-জীৱনৰ ৰেহ-ৰূপ
অনবদ্য ৰূপত দাঙি ধৰিবলৈ কিতাপখনৰ যোগে প্ৰচেষ্টা কৰা দেখা গৈছে।
পাঠক সমাজে কিতাপখনত সন্মিৱিষ্ট বিভিন্ন তথ্য পোৱাৰ লগতে বিভিন্ন
দিশৰ দিক নিৰ্ণয়ক ভাবধাৰাও উপভোগ কৰিব পাৰিব।

ড° হক আহমেদলৈ অভিনন্দন জনাই তেখেতৰ কষ্টসাধ্য শ্ৰম সাৰ্থক
হোৱাৰ কামনা কৰিলোঁ।

শুভেচ্ছাৰে...

ড° প্রফুল্ল হাজৰিকা

ଲେଖକର ଏଷାର

ଭାରତବର୍ଷର ମୁଠ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୮୦ ଶତାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରାୟ ଆଠ ଲକ୍ଷାଧିକ ଗାଁରତ ବାସ କରେ । ଏହି ଗ୍ରାମ୍ୟବାସୀର ପ୍ରାୟ ୭୦ ଶତାଂଶ ଲୋକେ କୃଷି ଆରୁ କୃଷି ଆନୁସଂଗିକ ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ପାଦନେବେ ସମ୍ପଦ ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ତଦୁପରି ନାନା ପ୍ରକାରର ସର୍ବ-ବର ଉଦ୍ୟୋଗ ଜୀଯାଇ ବଖାର ଲଗତେ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଉପାର୍ଜନତ ଗାଁଓବୋରେ ଦେଶଖନକ ସହାୟ କରେ । ସେଇବାବେ ଭାରତର ଗାଁଓସମୁହର ସଠିକ ଉନ୍ନୟନର ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ ଆରୁ ଇ ଏକ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ । ଭାରତର ଗାଁଓସମୁହର ଉନ୍ନତି ହଲେହେ ପ୍ରକୃତାର୍ଥତ ଭାରତବର୍ଷର ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ହ'ବ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥ ବ୍ୟରସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଅନୁସରି ଭାରତବର୍ଷର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆରୁ ବାଜ୍ୟ ଚରକାରସମୁହତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଜମ୍ବୁ ଦିଯା ହେଛେ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜନ-ଜୀବନର ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରସଂଗତ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀର ବକ୍ତ୍ଵ୍ୟ ଏଇକ୍ଷେତ୍ରତ ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ । “ମହି କାହିଁ ଯେ, ଯଦି ଗାଁଓ ଧର୍ବଂସ ହୁଯ ଭାରତବର୍ଷରେ ଧର୍ବଂସ ହ'ବ । ଭାରତବର୍ଷରୁ ଆରୁ ଭାରତବର୍ଷ ବୁଲି ପରିଚିତ ହେ ନାଥାକିବ । ଦେଶଖନର ନିଜସ୍ତ ମିଛନ ବିଶ୍ୱର ପରା ବିଲୁପ୍ତ ହ'ବ । ଗାଁରର ଶୋଷଣ ମୟିମୂର ହଲେହେ ଗାଁଓବୋରର ପୁନରୁଥାନ ହ'ବ ।” ଏହି ଭାସ୍ୟର ପ୍ରାସଂଗିକତା ଆଜିଓ ପ୍ରକଟ ହେ ଆଛେ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଉପଲବ୍ଧି କରିଯେଇ ଭାରତର ମିଛାଇଲ ମାନର ତଥା ଦ୍ୱାଦଶ ବାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏ.ପି.ଜେ ଆବ୍ଦୁଲ କାଲାମେ PURA (Providing of Urban Amenities in Rural Areas) ନାମେରେ ଏକ ଅଭିଲାଷୀ ଆଁଚନି ପ୍ରହଣ କରି ସର୍ବତୋପକାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଆନ୍ତଃଗାଁଥିନି ଉନ୍ନୟନର ବାବେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆବୋପ କରିଛିଲ ।

ଭାରତର ପ୍ରତିଟୋ ପଞ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ପରିକଳ୍ପନାତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନର ବାବେ ଧନ ଆବଶ୍ୟକତା କରାର ଲଗତେ ଗାଁଓବୋରତ ସକଳୋ ଖଣ୍ଡର ଉନ୍ନୟନ ଆଁଚନି ପ୍ରହଣ କରା ହୁଯ । ତୃତୀୟ ଭାରତର ଆର୍ଥିକ ପରିକଳ୍ପନା ନଗରକେନ୍ଦ୍ରିକ ପକ୍ଷପାତିତ୍ୱରେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ବୁଲି ସତତେ ସମାଲୋଚନା କରା ଦେଖା ଯାଯ । ମୁଖ୍ୟ ଆର୍ଥ-ସାମାଜିକ ବୁନିଆଦ ଯେନେ- ସକଳୋ ବତରୋପଯୋଗୀ ଆଲି-ପଦୁଲି, ବିଦ୍ୟୁତ-ଆନ୍ତଃଗାଁଥିନି, ଯୋଗାଯୋଗ

ব্যবস্থা, পানী যোগান, শিক্ষানুষ্ঠান, স্বাস্থ্য সেবা কেন্দ্র, কৃষি-পশুধন বিপণন কেন্দ্র আদির পয়োভবেবেহে গ্রাম্য জনজীবনৰ উন্নবণ সম্ভব হ'ব। এইবোৰ সুবিধাৰ উপলক্ষই গ্রাম্যতলত আৰ্থিক উপাৰ্জনৰ পথ সুগম কৰাৰ উপৰিও নব্যচিন্তা-চেতনা, শৈক্ষিক, সাংস্কৃতিক আদিৰ পৰম্পৰাবোৰ উন্নবণত সহায়ক হ'ব। এনে উন্নবণৰ সমান্বালকৈ গ্রাম্য জন-জীৱনত কিছুমান প্ৰত্যাহ্বানো আহি পৰিছে। সাম্প্রতিক দ্রুত আৰ্থ-সামাজিক পৰিবৰ্তন, বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱ আদিৰ প্ৰকোপত গাঁওসমুহো গোলকীয় উষ্ণতা, চাইবাৰ অপৰাধ, যুৱ উচ্ছংখলতা, ভোগ সৰ্বোচ্চ অপৰাধ, উগ্ৰবাদ, অনৈতিক কাৰ্য্যকলাপ আদিত নিমজ্জিত হৈ পৰিছে। এনে প্ৰেক্ষাপটত সমসাময়িক গ্রাম্য জীৱনৰ বিভিন্ন দিশ পৰ্যালোচনাৰে সময়ে সময়ে স্মৰণিকা, আলোচনী, বাতৰি কাকত আদিত লেখা প্ৰকাশৰ আহ্বানৰ পৰিণতিত কিছু প্ৰবন্ধ যুগ্মতোৱা হৈছিল। এই লেখাসমূহ বিচাৰি-খোচাৰি এক গোট কৰি “গ্রাম্য জনজীৱন” নামেৰে পুঁথি খনি প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। পুঁথিখনৰ লেখাসমূহে পতুৱৈ সমাজক কিঞ্চিৎ পৰিমাণে হ'লেও খোৰাক যোগালে লেখকৰ পৰিশ্ৰম সাৰ্থক হ'ব।

তাৰিখ -২০ ডিচেম্বৰ, ২০১৭ চন

ড° আব্দুল হক আহমেদ

କୃତଜ୍ଞତା

ବିଭିନ୍ନ ଆଲୋଚନୀ, ସ୍ମରଣିକା, ପୁସ୍ତିକା ଆଦିତ ସିଂଚରିତ ହେ ଥକା ଲେଖନିସମୂହ ଥୁପ ଖୁରାଇ ଗ୍ରହକପ ଦିଯାର ବାବେ ସତତେ ଅନୁପ୍ରେବଣା ଯୋଗୋରାର ଲଗତେ ବାକ୍ୟ ଗ୍ରୀକନି ଆର୍କ ବଣବିନ୍ୟାସ ଚାଇ ଦିଯାର ବାବେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଡ୍ ଆଲ୍ପନା ସରକାର ବାଇଦେଉଲୈ ପୋନତେ ମୋର ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିଲୋ । ଉକ୍ତ ଲେଖନିସମୂହ ଗ୍ରହକପେ ପ୍ରକାଶର ବାବେ ଅବିରତ ଭାବେ ତାଡ଼ନା ଦି ହେଁଚା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଥକା ଆବ୍ରଜୁନା ବେଗମ (ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ, ଧନୁଭାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଲୟ)ର ଲଗତେ ମରମର ଭାତ୍ରପ୍ରତୀମ ଶ୍ରୀଥାନେଶ୍ୱର ବାଭାଲୈ କୃତଜ୍ଞତା ଯାଚିଲୋ । ପାଞ୍ଚୁଲିପି ରାପତେ ଚକ୍ର ଫୁରାଇ ଦି ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ପା-ପରାମର୍ଶ ଆଗବଡ଼ୋରା ବାବେ ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଜ୍ଞାନ ଶଂକର ଖାଖଲାବୀଦେରଲୈ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜନାଲୋ । ତଦୁପରି 'ଗ୍ରାମ୍ ଜନଜୀବନ'କ ଗ୍ରହକ ଦିଯାର ବାବେ ହାଇଟ ଲିଫ୍ ପାଇଁକେଷନ, ଧୂପଧରାର ସ୍ଵତ୍ସାଧିକାରୀ ଛାତ୍ରବର ଶ୍ରୀହିତେଶ ବାୟର ଲଗତେ ଛପାଶାଲର କର୍ମୀବୃନ୍ଦକ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଯାଚିଲୋ ।

সূচী

• গ্রন্থ অধ্যয়ন : সমাজ বিবর্তন প্রসঙ্গত	১
• নক'বলগীয়া	১০
• টিপ্লাই অঞ্চলৰ ঐতিহাসিক প্রেক্ষাপটত এভুমুকি	১৪
• ডাইনী হত্যা : এক সামাজিক ব্যাধি	২৩
• শিশু শিক্ষাত ক্রীড়াকেন্দ্রিক কার্যকলাপ	২৮
• আমাৰ কৃষি পৰম্পৰা : অতীত আৰু বৰ্তমান	৩৪
• প্ৰধান মন্ত্ৰী জন ধন যোজনা	৩৯
• উপলব্ধিৰে কটন কলেজ ছহিদ মোজাম্বিল হক ছাত্ৰৱাস ইত্যাদি...	৪২
• পৰিবৰ্তনৰ প্রেক্ষাপটত ৰঙালী বিহু : এক অৱলোকন	৫১
• পৰিবৰ্তনৰ প্রেক্ষাপটত গৰছটকা গাঁও : এটি অৱলোকন	৫৬
• বজাৰ অথনীতি আৰু গোৱালপাৰা জিলা	৬৭
• বিহঙ্গ দৃষ্টিৰে মাছলাম গাঁও	৭৩
• জন সম্পদৰ ভিন্নমুখিতা আৰু আমাৰ সমাজ	৭৯
• গোৱালপাৰা জিলাৰ আৰ্থিক অৱস্থাৰ এটি অৱলোকন	৮৬
• ব'হাগ বিহু : এটি অৰ্থনৈতিক সমীক্ষা	৯১
• সমাজৰ গতিশীলতা আৰু ক্রীড়াৰ বৃত্তিমুখিতা	৯৬
• উদ্যান শস্য আৰু গ্রাম্য অথনীতি	১০০
• সাহিত্যৰ নবেল ব'ঁটা বিজয়ী মো ইয়ান	১০৯
• ৬৮ নং খয়ৰুদিন আদৰ্শ প্রাথমিক বিদ্যালয়	১১৩
• অভিজ্ঞতাৰ স্নেপশ্বট	১২০
• উচ্চ শিক্ষা স্তৰত অৰ্থশাস্ত্ৰ অধ্যয়নৰ প্ৰসংগ	১২৪
• বিকালী অঞ্চলত গ্রাম্য পুথিভঁৰাল	১৩০
• খেলুৰৈ মানুহ	১৩৪
• ক্রীড়া শৈলী আৰ্চাৰীলৈ এভুমুকি	১৩৬

● আর্থ-সামাজিক দিশত টিপ্লাই	১৩৯
● এবাৰ গাঁৱলৈ ব'লক	১৪৫
● এটি ফ'বিয়াৰ অৱসান	১৪৮
● পূবে হাঁহ পশ্চিমে বাঁহ	১৫১
● উন্নতিৰ মন্ত্ৰ	১৫৩
● শিশু, নাৰী অধিকাৰ আৰু নবেল ব'ঁটা	১৫৫
● ব'হাগ বিহুৰ অনুভৱ	১৬০
● এক অখ্যাত প্ৰাকৃতিক জলাশয়	১৬৩
● বিহঙ্গম দৃষ্টিত গোৱালপাড়া জিলা	১৬৭
● ঐতিহাসিক দৃষ্টিবে গৰছটকা গাঁও	১৭৬
● গ্ৰামাঞ্চলৰ ঘৰখন আৰু শিক্ষা	১৮৩
● বিকালী অঞ্চলৰ আর্থ-সামাজিক অৱস্থাৰ ৰেঙণি আৰু বিকালী মৌজা উন্নয়ন সমিতি	১৮৯

গ্রাম্য জনজীবন

দৃষ্টি নদন লানি নিছিগা কানন
তাত এখন গাঁও আছিল
ভঁৰাল চহকী তামোল পান আম কঁঠাল ভৰা
নদন বদন গাঁও শস্য শ্যামলা
সেঁমাজত খাল নিজৰা বোকা পানী
দিগন্ত বিয়পি পথাৰ শুৱনি
কৰপে ভৰা শইচ সোণোৱালী
আন দিশে সেউজ ধৰণী
কংক্ৰিটৰ ধোৱাৰ মাজত
জুকিয়াই চোৱানে এবাৰলৈ
ঝুতু চক্ৰৰ ৰং সলনি ?
ট্ৰেষ্টৰ টিলাৰ কৃত্ৰিম কোৰ্হাল এতিয়া
পাৰিবানে জুখিব পাহোৱাল ডেকা
তাহানিৰ বোৱনী দারনীৰ হৃদয় গাথা ?

•••

গ্রন্থ অধ্যয়ন : সমাজ বিবর্তন প্রসঙ্গত

দাশনিক এবিষ্টটলে দুই হাজারোধিক বর্ষৰ পূৰ্বে কৈছিল “প্ৰাকৃতিক কাৰণত সকলো মানুহ নজনাক জানিবলৈ হাবিয়াহ কৰে”। সকলো মানুহ বুলি বুজাওতে তেওঁ পুৰুষ, মহিলা, ধনী, দুখীয়া, ডেকা, বুঢ়া সমষ্টিতে মানৱ জাতিৰ কথা সূচাইছিল। তেওঁৰ মতে সমাজৰ দহ শতাংশ মানুহে জ্ঞান আহৰণ কৰিব নোখোঁজে, দহ শতাংশ মানুহে সকলো জানো বুলি ভাবে, অধিক সংখ্যক অৰ্থাৎ আশী শতাংশ মানুহে শিক্ষাপ্ৰহণ কৰি বা জ্ঞান আহৰণ কৰি উন্নত হ'ব খোঁজে, জীৱনৰ পৰা অধিক কিবা পাব খোঁজে আৰু এই সৌভাগ্যৰে সমাজৰ সৈতে অংশীদাৰী হ'ব খোঁজে। শৰীৰ মন আৰু আত্মা এই তিনি স্তৰৰ সমষ্টিবে মানুহৰ স্থিতি বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

মানুহে খাদ্য গ্ৰহণ বন্ধ কৰিলে শাৰীৰিক এনিমিয়া আৰু শিকিবলৈ বা জ্ঞান আহৰণ কৰিবলৈ অনিচ্ছুক হ'লৈ মানসিক আৰু আত্মিক এনিমিয়া হয় বুলি কোৱা হয়। মানসিক আৰু আত্মিক এনিমিয়া আক্ৰান্ত লোকৰ সৃষ্টিশীল বৌদ্ধিক চেতনা নাথাকে। সেই হেতু মহান দাশনিক এবিষ্টটলে কৈছে যে সমাজৰ সকলো মানুহৰ শিক্ষা বা জ্ঞান আহৰণ অপৰিহাৰ্য। মানসিক আৰু আত্মিক চেতনা সক্ৰিয় কৰি ৰাখিবলৈ মানুহৰ বাবে শিক্ষাপ্রাপ্তি বা জ্ঞান আহৰণ অতি প্ৰয়োজনীয়। শিক্ষা প্রাপ্তি বা জ্ঞান আহৰণৰ প্ৰধান উপকৰণ হ'ল গ্রন্থ অধ্যয়ন। অঘৰী চিকাৰী জীৱন জীৱিকাৰ পৰা সাম্প্ৰতিক অতি উন্নত সভ্যতালৈ মানৱ জাতিৰ উত্তৰণত শিক্ষা বা জ্ঞান আহৰণ প্ৰযুক্তিয়ে সক্ৰিয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে।

• গ্রাম্য জনজীবন •

মানৱ সভ্যতা অধ্যয়নৰ প্রাথমিক আহিলা হ'ল লিখিত বা ছপা কৰা গ্রন্থ। মানৱ সংস্কৃতিলৈ অৱদান আগবঢ়োৱা যি কোনো ভাষাত মুদ্রিত পুঁথিকে গ্রন্থ বুলি অভিভিত কৰা হয়। প্রাচীন তন্ত্র-মন্ত্র, যাদু বিদ্যা, ধর্ম, নীতিশাস্ত্ৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতি, ইতিহাস, চিকিৎসা, সামাজিক আৰু প্ৰাকৃতিক বিজ্ঞান আদি বিভিন্ন বিষয়ে গ্রন্থ ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিব পাৰে। বিবেচক আৰু সমাজিক প্ৰাণী মানুহৰ কাম্যৰ পৰা কাম্যতম পৰ্যায়লৈ বুদ্ধিমত্তাৰ বিকাশ, ব্যক্তিত্ব আৰু চৰিত্ৰ উন্নীতকৰণৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ আহিলা হ'ল গ্রন্থ অধ্যয়ন। গ্রন্থ একোখন লিখকৰ মন-বুদ্ধি, হৃদয়, চিন্তন, উদ্দেশ্য, আদৰ্শ, বিশ্বাস আদিৰ মুদ্রিত প্ৰকাশ। মুদ্রিত পুঁথি এখনত থকা বিষয়ৰ পঠন, হৃদয়ঙ্গম, অনুধাৰণ, অনুশীলন আৰু জ্ঞানৰ প্ৰায়োগিক কৌশল আয়ত্বকৰণ প্ৰক্ৰিয়াক প্ৰকৃতাৰ্থত গ্রন্থ অধ্যয়ন বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি। গ্রন্থ একোখন অধ্যয়ন কৰিলে গ্রন্থকাৰে চিত্ৰিত কৰা সমসাময়িক পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতিৰ আচাৰ-আচৰণ, ঘটনা প্ৰবাহ, শিক্ষা, অভিজ্ঞতা, বুদ্ধিমত্তা, চিন্তন, আদৰ্শ আদি অধ্যয়নকাৰীৰ অন্তৰত প্ৰতিফলিত হয়।

অধ্যয়নপুষ্ট ব্যক্তি সকলে যুগে যুগে সমসাময়িক সমাজত প্ৰভূত বৰঙণি যোগোৱাৰ উপৰিও পুৰুষাণুক্ৰমিক হিত সাধন কৰে। সভ্যতাৰ আদি কালৰ পৰা প্ৰণয়ন হোৱা বিভিন্ন গ্রন্থ আৰু ঐবোৰৰ অধ্যয়নৰ প্ৰভাৱে ঢাপে-ঢাপে সভ্যতাত হোৱা প্ৰগতি আৰু বিবৰ্ণত সুদূৰ প্ৰসাৰি অৱিহণা যোগাই আহিছে। সভ্যতা সংস্কৃতি বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত সমাজত থকা লোকৰ ব্যক্তিগত আৰু আনুষ্ঠানিক গ্রন্থ অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা, গুৰুত্ব, তাৎপৰ্য আৰু ফলপ্ৰসূতাৰ ইতিহাস কেতিয়াও কোনেও জীৱন ব্যাপি সাধনা কৰিলেও লিখি শেষ কৰিব নোৱাৰে। তৎসত্ত্বেও সীমিত সংখ্যক দিশ সামৰি লৈ মানৱ সভ্যতা সংস্কৃতিৰ বিকাশত গ্রন্থ অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা, গুৰুত্ব, তাৎপৰ্য, ফলপ্ৰসূতা আদি দিশ ঐতিহাসিক পটভূমিৰে এই নিবন্ধত সংক্ষিপ্ত ভাবে পৰ্যালোচনা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ'ল।

ভাৰতবৰ্ষ উপ মহাদেশখনৰ সমাজ, সভ্যতা, সংস্কৃতি সমৰ্পিতে ব্যক্তি, পৰিয়াল আৰু সামাজিক জীৱনধাৰাৰ আধাৰসমূহ বিভিন্ন প্ৰাচীন গ্রন্থৰাজিত

সংপৃক্ত হৈ আছে। অতি প্রাচীন বেদ-বেদান্ত, রামাযণ, মহাভাবত, পৌরাণিক আখ্যান-উপাখ্যান আদি গ্রন্থই হৈছে ভাৰতীয় সভ্যতাৰ সামগ্ৰিক প্ৰেক্ষাপটৰ ভেটি। অদ্যাপি প্ৰচলিত ভাৰতীয় সমাজ, গৃহস্থী আৰু আধ্যাত্মিক আচাৰ-আচাৰণ, নৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক ভেটিৰ অন্তৰালত এনেবোৰ মহৎ গ্রন্থৰ প্ৰভাৱ বিবাজমান। গ্রন্থ অধ্যয়নৰ প্ৰভাৱ এনেদৰে সভ্যতালৈ প্ৰতিফলিত হোৱালৈ চাই ইয়াৰ মহত্ব আৰু তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰিব পাৰি। এইবোৰ গ্রন্থ আৰু এইবোৰত সন্নিবিষ্ট চিন্তাধাৰাক কেন্দ্ৰ কৰি প্ৰণয়ন হোৱা বিভিন্ন কাহিনী আৰু অন্যান্য বচনাৰাজিয়ে সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰৰ লোকৰ ওপৰত প্ৰত্যক্ষ ভাবে প্ৰভাৱ পেলায়। এনেবোৰ মহৎ গ্রন্থকেন্দ্ৰিক বচনাৰাজিয়ে, বিশেষকৈ শিশু, বিদ্যার্থী আৰু সাধাৰণ পঢ়ুৱৈৰ বৌদ্ধিক বিকাশ আৰু নিৰ্মল চৰিত্ৰ গঠনত গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে।

খৃষ্টপূৰ্ব অষ্টম-নৱম শতিকাত সমগ্ৰ বিশ্বতে প্ৰভাৱ পেলোৱা, প্রাচীন গ্ৰীচ সভ্যতাৰ বেহৰুপ দাঙি ধৰা বিখ্যাত কৰি হোমাৰৰ ইলিয়াদ, অ'ডিছি আৰু এইবোৰৰ আধাৰত বচিত বচনাৰাজিয়ে যুগে যুগে পাঠকক জিজ্ঞাসু কৰি তুলিছে। উল্লেখনীয় যে যোৱা তিনি হাজাৰ বছৰৰ ভিতৰত প্ৰায় পঁচিশ নিযুত পাঠকে হোমাৰৰ ইলিয়াদ অধ্যয়ন কৰিছে বুলি প্ৰতিবেদন পোৱা যায়। খৃষ্টপূৰ্ব তৃতীয় আৰু চতুৰ্থ শতিকাৰ দাশনিক প্ৰেটোৰ দা বিপালিক, দা ল'জ আৰু এৰিষ্টলৰ দা ইথিকচ, দা পলিটিকচ আদি গ্রন্থই সামগ্ৰিক ভাবে আধুনিক ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থা সংগঠনৰ দিক নিৰ্ণয়কৰ ভূমিকা পালন কৰে। ধৰ্মগ্রন্থ বাইবেলৰ ওল্ড টেষ্টামেণ্টে ২৫০০ খৃষ্টপূৰ্বৰ পৰা ১৫০ খৃষ্টপূৰ্বলৈ তদানীন্তন সময়ৰ ঘটনা প্ৰৱাহ আৰু আধ্যাত্মিক ধ্যান-ধাৰণাৰ চিত্ৰ দাঙি ধৰে। এইবোৰ মহৎ গ্রন্থত সন্নিবিষ্ট বিষয়, তত্ত্ব, ধ্যান-ধাৰণা, আদৰ্শ, বিশ্বাস আদি বিভিন্ন দেশৰ বিভিন্ন ভাষাত মুদ্ৰিত পুথিসমূহে ক্ৰমে প্রাচীন, মধ্যযুগীয়, আধুনিক আৰু অতি আধুনিক সমাজ ব্যৱস্থা গঢ় দিয়াত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ ভাবে প্ৰভাৱ পেলাই আহিছে।

১৩৫৭ খৃষ্টাব্দত প্ৰকাশিত আৰব ভ্ৰমণকাৰী ইবন্ৰতুতাৰ ভ্ৰমণ টোকাৰ যোগেৰে মধ্যযুগৰ উত্তৰ আফ্ৰিকা, স্পেইন, ছাহারা, ভাৰতবৰ্ষ, চীন, মধ্যপ্ৰাচ্য আৰু এচিয়াৰ দেশ সমূহৰ অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক অৱস্থাৰ বিৱৰণ পাৰ

• গ্রাম জনজীবন •

পাৰি। উক্ত মুদ্ৰিত টোকাক তদানীন্তন সময়ৰ ইউৰোপৰ বহিৰ্বিশ্বৰ একমাত্ৰ সামাজিক আৰু আৰ্থিক বিৱৰণৰ দলিল বুলি গণ্য কৰা হয়। এই বিৱৰণ তৃতীয় বিশ্বৰ দেশসমূহৰ ইতিহাস আৰু অৰ্থনৈতিক গবেষণাৰ অন্যতম মূল্যবান সমল বুলি বিবেচিত হৈছে। তন্তৰপ হিউয়েন চাং আৰু ফাহিয়ানৰ প্ৰকাশিত টোকা সমূহো ভাৰতবৰ্ষ আৰু চুবুৰীয়া দক্ষিণ এটীয়া দেশসমূহৰ ইতিহাস গবেষণাৰ সমল বুলি গণ্য কৰা হয়।

চৈধ্যশ খৃষ্টান্দৰ আৰম্ভণিৰ সময়াৎশক মধ্যযুগীয় সভ্যতাৰ সামৰণি বুলি ধৰিলে দেখা যায় যে পৰবৰ্তী আধুনিক সভ্যতাৰ দুৱাৰ দলি মুকলি কৰাত বিভিন্ন দাশনিক আৰু চিন্তাবিদৰ বচনাৰাজিয়ে সমাজ বিবৰ্তনত লেখত লবলগীয়া প্ৰভাৱ পেলায়। আধুনিক সমাজ বিবৰ্তন ক্ষিপ্তত কৰি তোলাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় নব্য চিন্তন, বৌদ্ধিক বাতাবৰণ, ধ্যান-ধাৰণা আদিৰ দৰে লাগতিয়াল উপাদানৰ উন্মেষ ঘটোৰাত সমসাময়িক পৰিস্থিতিত প্ৰণয়ন হোৱা প্ৰস্তুতাজিৰ প্ৰভাৱ উল্লেখযোগ্য। শোলশ শতিকাৰ প্ৰাবন্ধত ইউৰোপীয় সকলৰ সজাগতা, বুদ্ধিমত্তা আদি বিকাশত ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক সংস্কাৰমুখী বচনাৰাজি ক্ৰমে ইৰাছমাছ আৰু মাৰ্টিন লুথাৰৰ নেতৃত্বৰ আধাৰত গঢ়ি উঠিছিল। ইয়াৰ পৰিণতিত তদানীন্তন অলেখ চিন্তাবিদৰ কালজয়ী বচনাৰাজিৰ সৃষ্টি হয়। এনেবোৰ সমাজ সংস্কাৰ মূলক বচনাৰাজিৰ পোনপটীয়া প্ৰভাৱে সমাজক জোকাৰি গৈছিল আৰু সমসাময়িক সমাজ পৰিবৰ্তনৰ ধাৰা খৰতকীয়া হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছিল। এনে সংস্কাৰমুখী বচনাৰাজিয়ে স্থৱিৰ মধ্যযুগীয় পৰম্পৰাৰ অৱসান ঘটাই পুনৰজাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ সক্ষম হয়। সেই সন্ধিক্ষণত প্ৰকাশিত বছতো বিখ্যাত প্ৰস্তুই ইউৰোপীয় পুনৰজাগৰণক অধিক গতিশীল কৰাত প্ৰভাৱ বিস্তাৱ কৰে। এইবোৰ প্ৰকাশ আৰু প্ৰণয়নে মানুহৰ বৌদ্ধিক চিন্তাধাৰাৰ নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰে। তাৰ ফল ক্ৰমে কৃষি বিপ্লব, শিল্প বিপ্লব আৰু বিজ্ঞান সন্মত সমাজ গঠনত প্ৰভাৱ পেলায়। মেকিয়া ভেলিৰ ‘দা প্ৰিঞ্চ’ (১৫১৩ খৃঃ), থমাচ মূৰৰ ‘ইউটোপীয়া’ (১৫১৬ খৃঃ), বডিনৰ ‘চিঙ্ক লিভাৰ দা লা বিপালিক’ (১৫৬৬ খৃঃ), বেকনৰ ‘নিউ আট্লাণ্টিচ’ (১৬২৪ খৃঃ), কেম্পানেলোৰ ‘চিটি অৱ দা ছান’ (১৬০৭ খৃঃ), হেৰিংটনৰ ‘ওচেনা’ (১৬৫৬ খৃঃ) আদি বিখ্যাত প্ৰস্তু প্ৰণয়নে

• গ্রাম্য জনজীবন •

পুনর জাগৰণত প্ৰভূত ইন্দ্ৰন যোগায়। খৃষ্টপূৰ্বীয় প্ৰাচীন সভ্যতাৰ অপাৰ্থিব সুখ কেন্দ্ৰিক উদাসীন জীৱন-যাপন-ধাৰাৰ ঠাইত পাৰ্থিব সুখ-সম্বলিত ব্যক্তি স্বাধীনতা, সম্পত্তিৰ অধিকাৰ, সাৰ্বভৌমত্ব আৰু দেশপ্ৰেম সৰ্বস্ব আধুনিক ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থা প্ৰতিষ্ঠালৈ চক্ৰেটিছ, প্ৰেটো, এৰিষ্টলৰ উপৰিও অলেখ চিন্তাবিদ আৰু দাশনিকে গ্ৰহ মাধ্যমেৰে যোগোৱা অবিহণাৰ কথাই আজিকোপতি বৌদ্ধিক মহলত আলোড়ন সৃষ্টি কৰি আছে। সমাজ বিজ্ঞানী আগাষ্টিন, আগাষ্ট কমটে, হৰচু, ল'ক, মাৰ্ক্স, এঞ্জেলচ, স্টুৱার্ট মিল, আদাম স্মিথ, বিকাৰ্ডে, মালথাচ আদিৰ কৰ্মৰাজিয়ে এনে সমাজ বিৱৰ্তনত প্ৰভূত বৰঙণি আগবঢ়ায়।

একো একোজন চিন্তাবিদ মণীষীৰ মননশীল কৰ্মৰাজিৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণা আৰু ন সৃষ্টিৰ সমল হিচাপে গ্ৰহ অধ্যয়নে যথেষ্ট অবিহণা আগবঢ়ায়। এইবোৰৰ প্ৰতিফলন সমাজ বিৱৰ্তনত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ ভাবে ঘটা দেখা যায়। সমাজ বিজ্ঞানী উইলিয়াম পেটি, ডুডলে নৰ্থ, জচিয়া চাইল্ড, কেন্টেলিয়ন, ফাৰ্গুচন আদি চিন্তাবিদৰ গ্ৰহসমূহৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈ ওঠৰশ শতিকাৰ অন্তিম ভাগত আদাম স্মিথৰ দ্বাৰা প্ৰণীত ‘ওৱেলথ অৱ নেচনচ’ এ গ্ৰহকাৰক অৰ্থশাস্ত্ৰৰ পিতৃস্থানত অধিষ্ঠিত কৰিছে। সেইদৰে উনৈছ শতিকাৰ কাৰ্লমাক্সৰ ‘দাস কেপিটেল’কে ধৰি মহৎ গ্ৰহৰাজিৰ প্ৰণয়নতো পূৰ্বে প্ৰণীত গ্ৰহ আৰু গ্ৰহ অধ্যয়নৰ ভূমিকা অনস্বীকাৰ্য।

প্ৰাকৃতিক বিজ্ঞানীৰ কৃষ্ণ সাধনাৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা অতুলনীয় তত্ত্ব উন্নৱনে শিলে শিলে ঘঁহনি খুৱাই জুই ধৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰা মানুহক ক্ৰমে চকা আৱিষ্কাৰৰ পৰা সাম্প্ৰতিক কম্পিউটাৰ সভ্যতালৈ উন্নীত কৰিছে। পাইথাগোৰাচ, কপাৰনিকাচ, গেলিলিও, আইনষ্টাইন, এডিচন আদিৰ দৰে অসংখ্য বিজ্ঞানীৰ দ্বাৰা প্ৰণীত গ্ৰহ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰি শেষ কৰিব নোৱাৰি�। পূৰ্বৱৰ্তী এনেধৰণৰ কৰ্মৰাজি অকল সমাজৰ দ্রুত বিকাশ কৰি তোলাতে সীমিত থকা নাই। এইবোৰ কৰ্মৰাজিৰ অধ্যয়নে বিভিন্ন স্তৰত গৱেষণাৰ যোগে ন ন ক্ষেত্ৰে উন্মেষ ঘটাই বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰিছে।

পূৰ্বণি অসমত কাব্যিক চিন্তাধাৰাৰ ভেটি স্থাপন কৰোঁতে মাধৱ কন্দলিয়ে বামায়ণ পুথিৰ সৰল অনুদিত ৰূপ উপস্থাপন কৰিছিল। ইয়াৰো পূৰ্বে

• গ্রাম্য জনজীবন •

প্রচলিত কাব্য সাহিত্যের আঁত ধৰা কন্দলি, হেমসৰস্তী আদি কবিসকলের
ৰচনা বাজি গ্রহ আৰু গ্রহ অধ্যয়নৰ ফল বুলি প্ৰমাণ পোৱা যায়। শ্ৰীমন্ত শক্ষৰদেৱৰ
পূৰ্বসুৰী কবি হোৱা হেতু এই সকল আৰু বিশেষকৈ মাধৱ কন্দলিৰ কাব্য
ৰচনাৰাজিৰ দ্বাৰা তেৰা অনুপ্ৰাণিত হৈছিল। কিয়নো তেৰাই নিজেই মাধৱ
কন্দলিক ‘পূৰ্ব কবি অপ্রমাদী’ আখ্যা দিছিল। শ্ৰীমন্ত শক্ষৰদেৱৰ মহৎ ৰচনাৰাজিৰ
বিভিন্ন কাব্য, ভঙ্গি তত্ত্ব, অনুবাদ সাহিত্য, অংকীয়া নাট, গীত, নাম-প্ৰসঙ্গ
আদিৰ যোগেৰে সুশৃংখল অসমীয়া সমাজ গঢ়াৰ ভেটি স্থাপন কৰিছিল। সেইদৰে
মাধৱদেৱৰ বিভিন্ন কৰ্মৰাজি বিশেষকৈ, নামঘোষা, বৰগীত, ঝুমুৰা আদি
সমসাময়িক আৰু বৰ্তমানো সমাজত প্ৰভাৱ পেলোৱা আৰু পঠনীয় ৰচনা সন্তাৱ
বুলি বিবেচিত হয়। উনৈছ শতিকাৰ মাজ ভাগৰ পৰা বৰ অসমৰ সপোন
বাস্তৱায়িত কৰাৰ মানসেৰে অনেক কৃচ্ছসাধকে মূল্যবান মুদ্ৰিত গ্রহ অসমীয়াক
উপহাৰ দি গৈছে। সত্যনাথ বৰা, বজনীকান্ত বৰদলৈ, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা,
পদ্মনাথ গোহাই বৰুৱা, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, বাণীকান্ত কাকতি, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ,
জ্যেতিপ্ৰসাদ আগবৰালা, বিশুপ্ৰসাদ বাভা, আদিৰ দৰে অধ্যয়ন প্ৰেমী
সাধকসকলে গ্রহ অধ্যয়ন আৰু গ্রহ প্ৰণয়ন যোগে অসমীয়াক বহুমূলীয়া অবদান
আগবঢ়াইছে। অসমৰ সামগ্ৰিক সমাজ সংস্কৃতিৰ বাবে অহোপুৰুষার্থৰে বলিষ্ঠ
বৌদ্ধিক মহল সৃষ্টি কৰিবলৈ এই সকল মহান ব্যক্তিৰ প্ৰধান সম্বল আছিল গ্রহ
অধ্যয়ন আৰু গ্রহ প্ৰণয়ন। অসমীয়া ভাষাৰ আনুষ্ঠানিক বিকাশ আৰু বিস্তাৱৰ
বাবে কুৰি শতিকাৰ দ্বিতীয় দশকত অতি অধ্যয়ন পুষ্ট সাধক হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী
দেৱৰ প্ৰজ্ঞা আৰু কৃচ্ছ সাধনাৰ ফল ‘অসমীয়া সাহিত্যৰ চানেকী’, কলিকতা
বিশ্ববিদ্যালয়ত ইয়াৰ জৰিয়তে এম এ পাঠ্যক্ৰমৰ প্ৰৱৰ্তন অসমীয়া ভাষাৰ
ভেটি স্থাপনৰ ঐতিহাসিক ঘটনা। চহা লোকৰ মুখে মুখে প্ৰচলন হৈ অহা
ডাকৰ বচনে কালক্ৰমত গ্ৰহৰ পৰিগ্ৰহ কৰি অসমীয়া গৃহস্থী ব্যৱস্থা গঢ় দিয়াত
প্ৰভাৱ পেলোৱা দেখা যায়। “পূৰ্বে হাঁহ, পশ্চিমে বাঁহ, উত্তৰে গুৱা, দক্ষিণে
ধুৱা” ধৰণৰ বাস্তু শাস্ত্ৰ কেন্দ্ৰিক প্ৰচন্ড অসমীয়া গ্ৰাম্য গৃহস্থী ব্যৱস্থাত প্ৰতিফলিত
হোৱা দেখা গৈছিল।

ব্যক্তিত্ব আৰু চৰিত্ৰ গঠনত গ্রহ অধ্যয়নৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে মহাত্মা

গান্ধীয়ে ‘মোৰ সত্য অন্বেষণ’ত উল্লেখ কৰা বজা হৰিশচন্দ্ৰ উপাখ্যানৰ উদ্ভৃতি আৰু তেওঁৰ জীৱনত তাৰ প্ৰভাৱ সম্পর্কে উল্লেখ গ্ৰহ অধ্যয়নৰ মহত্বৰ কথাকে সূচায়। উন্নত টেলিস্কোপ সাজি উলিওৱাত গেলিলিওৰ হলেওৰ হানছ পিলার্চিৰ লিখিত টোকাৰ অৰহিণাৰ কথা উল্লেখযোগ্য বুলি বিবেচিত হৈছিল। এইবোৰ দিশ চালি জাৰি চালে দেখা যায় যে গ্ৰহ অধ্যয়নে ব্যক্তিত্ব আৰু চৰিত্ৰ গঠনৰ উপৰিও নতুন সৃষ্টিত অবিহণা যোগায়।

প্ৰজা আৰু কৃষ্ণ সাধনাৰ ফল স্বৰূপে প্ৰকাশিত একোখন গ্ৰহ সভ্যতাৰ প্ৰতি যুগৰ ক্ৰিয়াশীল সংযোগকাৰী উপাদান হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে। সমাজ বিৱৰণৰ ধাৰাবাহিকতাত সময়োপযোগী ধ্যান-ধাৰণাৰ অন্তভুক্তি, বজ্জিতকৰণ আৰু উপযুক্ত বৌদ্ধিক বিকাশ গ্ৰহ অধ্যয়নৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। সেই হেতু সমাজৰ স্বাভাৱিক গ্ৰহ প্ৰণয়ন আৰু গ্ৰহ অধ্যয়ন অপৰিহাৰ্য বুলি গণ্য কৰা হয়। কিয়নো গ্ৰহ অধ্যয়নৰ প্ৰভাৱে যুগে যুগে পুৰুষানুক্ৰমিক মহা সংযোগকাৰী বাহন হিচাপে ভূমিকা পালন কৰে। গ্ৰহ প্ৰণয়ন আৰু গ্ৰহ অধ্যয়নৰ মহত্ব, তাৎপৰ্য আৰু প্ৰাসঙ্গিকতা এনেবোৰ কাৰণতে মানৱ সভ্যতাৰ সৈতে নিবিড় ভাবে সংপৃক্ষ হৈ আছে। সেয়ে কৰ পাৰি যে গ্ৰহ অধ্যয়ন কেবল জ্ঞান আহৰণ আৰু বৌদ্ধিক বিকাশৰ মাধ্যমেই নহয়, ইয়াক সভ্যতা সংস্কৃতিৰ ধাৰক আৰু বাহক বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।

মানৱ সভ্যতাৰ উন্নৰণত গ্ৰহৰ ভূমিকা আৰু তাৎপৰ্য বৰ্ণনাতীত। সমাজ বিৱৰণৰ স্বাভাৱিক ধাৰাবাহিকতাত শিকাবলগীয়া আৰু শিকিবলগীয়া বিষয়বোৰে গ্ৰহ ৰূপ পৰিগ্ৰহ নকৰা হ'লে সাম্প্ৰতিক সুখ স্বাচ্ছল্যৰে ভৰা আধুনিকোত্তৰ কালৰ জয় জয় ময় ময় অৱস্থা অসন্তুষ্টিৰ হ'লহেঁতেন। বিষয় আৰু সমস্যাৰ ভিন্নতা অনুসৰি প্ৰণীত গ্ৰহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বী, গৱেষক-বিশেষজ্ঞৰ মাজত সীমিত থাকে যদিও ভাষা সাহিত্য, ইতিহাস সম্বলিত প্ৰবন্ধ, কাহিনী, গল্প, উপন্যাস, আত্মজীৱনী, কবিতা, ব্যৱচনা, ভ্ৰমণ কাহিনী আদি সমাজৰ সকলো স্তৰৰ লোকৰ পঠনীয় হ'ব পাৰে। এইবোৰৰ অধ্যয়নে জ্ঞান আহৰণৰ উপৰিও পাঠকক মানসিক আনন্দ দান কৰে। নিম্ন শিক্ষিত লোকে নিয়মিত ভাবে গ্ৰহ অধ্যয়নৰ দ্বাৰা এক সংস্কৃতিবান ব্যক্তিত্বলৈ উন্নীত হ'ব

• প্রাম্য জনজীবন •

পাবে।

স্বল্প আয়ুসৰ জীৱন কালত জ্ঞান পিপাসু আৰু অনুসন্ধিৎসুৰ দাস
মানুহে পোৱা অভিজ্ঞতা, চৰ্চা, অনুশীলন, ঘটনা প্ৰবাহৰ পৰা পোৱা শিক্ষা
আদি মুদ্ৰিত ৰূপত বাখিব নোৱাৰিলে কালান্তৰত পাহৰণিৰ গৰ্ভত লীন হোৱাটো
অতি স্বাভাৱিক। মানুহৰ সৃষ্টিশীল চিন্তা, ভাবধাৰা আদি পাহৰণিৰ আগ্ৰাসনৰ
পৰা মুক্ত কৰিবলৈ আৰু উপযোগী চিন্তন যুগমীয়া কৰিবলৈ মুদ্ৰিত গ্ৰন্থ ৰূপ
একমাত্ৰ উপায়। এনে নহলে প্ৰচলিত শিক্ষা ব্যৱস্থাত শিকাৰু আৰু শিক্ষকৰ
পঠন, শিকন, অনুশীলন, জ্ঞান আয়ত্বকৰণ আৰু এইবোৰৰ প্ৰয়োগ কৌশল
তেনেই অসম্ভৱ হৈ পৰিব। সেইবাবে শিকাৰু আৰু শিক্ষকৰ সমষ্টিবে গঢ়ি উঠা
গতিশীল শিক্ষা ব্যৱস্থাত গ্ৰন্থ অধ্যয়নে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্থান পোৱা বুলি কোৱা হয়।

শিক্ষা ব্যৱস্থাত নিৰ্ধাৰিত পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে গ্ৰন্থসমূহৰ প্ৰণয়ন আৰু
প্ৰৱৰ্তনক পূৰ্বচৰ্ত বুলি গণ্য কৰা হয়। বিদ্যালয়, শিক্ষক, শিকাৰু আৰু গ্ৰন্থ হ'ল
সামগ্ৰিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ মূল উপাদান। গ্ৰন্থ অবিহনে এই ব্যৱস্থা সুসংগঠিত
হ'ব নোৱাৰে। শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ গতিশীলতাত শিক্ষক, শিকাৰু আৰু গ্ৰন্থ ওতঃপ্ৰোত
ভাবে সম্পর্কীত। গ্ৰন্থ প্ৰণয়ন অবিহনে শিক্ষা ব্যৱস্থা প্ৰচলন অসম্ভৱ। শিক্ষক
আৰু শিকাৰু উভয়ৰে কেন্দ্ৰবিন্দু গ্ৰন্থ অধ্যয়ন। এই দুই শ্ৰেণীত গ্ৰন্থকেন্দ্ৰিক
কাৰ্য্যকাৰিতাই শিক্ষা ব্যৱস্থাক গতিশীল কৰি ৰাখে। আনুষ্ঠানিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ
আওতাত নথকা সাধাৰণ লোকৰ বাবেও জিজ্ঞাসু আৰু অনুসন্ধিৎসু ক্ষুধা
নিবাৰণৰ শ্ৰেষ্ঠ উপাদেয় হ'ল গ্ৰন্থ অধ্যয়ন। অকল সেয়ে নহয়, সুস্থ সমাজৰ
বাবে ৰজঃগুণ সম্পৰ্ক নাগৰিকৰ অনুপাত বৃদ্ধিৰ গ্ৰন্থ অধ্যয়ন অভ্যাসে সহায়
কৰে। ভাল গ্ৰন্থ এখন অধ্যয়নত মনোনিবেশ কৰা মানেই মন বৃদ্ধিৰ পৰা ক্ৰমে
সহজাত তামসিক গুণৰ বহিৰ্গমন আৰু মানবীয় প্ৰমূল্যৰ আগমন ঘটে। ভাল
গ্ৰন্থ অধ্যয়নে বিবেচক প্ৰাণী মানৱ স্থিতিৰ অন্তৰালত থকা শৰীৰ, মন আৰু
আত্মাৰ উৎকৰ্ষ সাধনত সহায়ক হিচাপে কাম কৰে।

বিজ্ঞান সম্বন্ধীয় কোনো জটিল তত্ত্ব উদ্ভাৱন একোজন চিন্তাবিদৰ
সম্পূৰ্ণ জীৱন কালত সম্ভৱ নহ'ব পাবে। চিন্তাবিদজনৰ আধৰণা বা আসোৱাহপূৰ্ণ
কৰ্ম গ্ৰন্থ বা লিখিত টোকা আকাৰত থাকিলে পৰৱৰ্তী গৱেষকে তাক পূৰ্ণ কৰাৰ

• গ্রাম্য জনজীবন •

বাবে নতুন উদ্ভাবনৰ সমল হিচাপে পোৱাৰ থল থাকে। কোনো নতুন উদ্ভাবন বা আৰিষ্কাৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্বৰ প্ৰসংগ অপৰিহাৰ্য বাবে গৱেষক সকলৰ গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ বিকল্প নাথাকে। পঞ্চম শতিকাৰ ভাৰত শ্ৰেষ্ঠ গণিতজ্ঞ আৰু জ্যোতিৰ্বিদ আৰ্�্যভট্টৰ ‘আৰ্যভট্টিয়াম’ এ সংশ্লিষ্ট বিষয়ৰ পৰৱৰ্তী গৱেষক সকলৰ অন্যতম সমল হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল। ড° বাণীকান্ত কাকতিৰ ‘আছামিছ, ইট্চ ফৰমেচন এণ্ড ডেভ'লেপমেণ্ট’ গ্ৰন্থখন অসমীয়া আৰু আনুষাঙ্গিক পৰিপূৰক ভাষাসমূহৰ গৱেষণাধৰ্মী কাৰ্যৰ বাবে মৌলিক সমল বুলি গণ্য কৰা হয়। প্ৰভাত বৰাদেৱ এই গ্ৰন্থখনৰ বিষয়ে মন্তব্য আগবঢ়াই ব্যক্ত কৰে যে “এইখন অসমীয়া জাতিৰ আত্ম প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰতি এক শ্ৰেষ্ঠ অৱদান”।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এইটো অনুধাবন কৰিব পাৰি যে গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব আৰু প্ৰাসংগিকতা যুগে যুগে এক বহুধা বিভক্ত বিষয়। গ্ৰন্থ অধ্যয়ন মানৱ জাতিৰ পুৰুষাগুক্রমিক সভ্যতা সংযোগী বাহন, ব্যক্তি আৰু সমাজৰ বৌদ্ধিক বিকাশ, চৰিত্ৰ গঠন, প্ৰগতি আৰু বিৱৰণৰ উৎস। প্ৰগতিশীল সমাজ ব্যৱস্থাত জ্ঞান পিপাসুৰ ক্ষুধা নিবাৰণ, শিকাৰৰ চৰিত্ৰ গঠন, শিক্ষক গৱেষকৰ জ্ঞান সংবৰ্দ্ধন, ভ্ৰমণকাৰীৰ সংগী, উপযুক্ত ভাবে সময় অতিবাহিত কৰাৰ মাধ্যম আৰু প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ জীৱনদায়িনী উপাদান হিচাপে গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু প্ৰাসঙ্গিকতা মৃত্যুঞ্জয়ী আৰু কালজয়ী বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।

* সদৌ অসম গ্রাম্য পুথিৰ্ভৰাল সহাব কপালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ স্মৃতিগ্ৰন্থ ‘কপালীত প্ৰকাশিত।

●●●